

”Krämarestan”

Tidigt under 1900-talet flyttade flera familjer ur Resandefolket till Finnerödja.

De anlade ett bostadsområde utmed en skogsväg som kallades storgatan. Storgatan är fortfarande väl synlig i terängen men bostäderna kan enbart studeras som ruiner.

Bostäderna utgjordes av jordkulehus och enstaka byggnader på torpargrund. Stenkällare finns kvar men har rasat in

Storgatan

En stensatt brunn är välbehållen men brunskar och lock har ruttnat och fallit ner.

Rest av gavelvägg till jordkulehus

Ruin av jordkulehus

I boken ”Resandefolket” från 2002 beskriver Bo Hazell utförligt det historiska skeendet kring resandefolket i Finnerödja.

Hela Krämarestaden har lagts in som fast R-märkat fornminne av länsstyrelsen november 2004.

Under 2004 utfördes en större utgrävning av en motsvarande boplats, Snarsmon i Bohuslän. Arbetet gjordes av amatörarkeologer ur resandefolket och fackarkeologer. Ett sådant samarbete ser vi inom Finnerödja hembygdsförening fram mot att få delta i.

Backstugor - Jordkulor

Bland de obesuttna landsbygdsinnevånarna i 1700- Och 1800-talets Sverige fanns en särskild kategori som lyssnade tillnamnet backstugusittare. Man träffade framförallt på dem i södra Sverige, där de inhystes i någon enckel stuga på byns mest ofruktsamma mark, den s.k. backen.

Backstugusittarna hade vanligen en betydligt friare ställning gentemot bönderna än vad exempelvis torparna hade. Ofta kunde det räcka med att betala en mindre avgift till jordägaren för att få tillträde till en tomt. Men det hände också att man tog för sig av byns allmänning utan att ens fråga om lov. Även om myndigheterna med oblida ögon tvingades att åse hur backstugebebyggelsen undan för undan bredde ut sig kring byarna kunde man inte göra något åt saken så länge befolkningstillväxten fortsatte att accelerera. Tvärtom blev backstugorna ett nödvändigt ont, som gjorde det möjligt för många obesuttena att skaffa sig ett eget hem.

Det var en brokig skara människor som bebodde byarnas backstugor och inhyseslägenheter. Många var medellösa på grund av sjukdom och ålderdom och framlevde sina dagar på samhällets skuggsida i största tänkbara armod. för dem var backstugan ofta en sista anhalt på en lång och mödosam vandring genom livet. Men det fanns också en stor kategori arbetsdugligt folk alltifrån hantverkare som skräddare, skomakare, snickare och smeder till daglönare med säsongsvisa arbeten på bondgårdarna. De var till största delen komna från den lagstadda tjänsteklassen, d.v.s. de hade varit i tjänst som statare, dräng eller piga i något bondehushåll.

Skillnaden mellan torparens och backstugusittarens bostad var ofta ingen alls. Båda hade enkelstugan som förebild. d.v.s. bostadsplanen innehöll uppehållsstuga, förstuga och kammarre, den senare ibland ombyggd till kök. Man kan lätt föreställa sig vilka problem det måste ha varit för barnrika familjer om 8-9 personer att samsas om det knappa utrymmet.

Men det har funnits en typ av backstugor som varit enklare än så. I södra Sverige var det vanligt att backstugusittarna lät gräva in en del av stugan i någon backslutning för att spara på det dyrbara väggtimmret. På så vis uppstod en lång rad backstugor med olika form för ingravning, även kallat jordstugor eller jordkulor. Den allra enklaste formen för backstuga var den som var helt ingrävd i backen och där bara sadeltaket syntes ovan mark.

